

BØGER & RAPPORTER

Heroin-afhængige i Metadonbehandling Den medicinske og psykosociale indsats

Af Mads Uffe Pedersen.
Center for Rusmiddelforskning,
Aarhus Universitet. 2005. 178 sider, 115 kr.

Udvidet psykosocial indsats i metadonbehandling

Resultater fra en kvalitativ evaluering af fire metadonforsøgsprojekter

Af Vibeke Asmussen & Torsten Kolind.
Center for Rusmiddelforskning, Aarhus
Universitet. 2005. 153 sider, 115 kr.

Udvidet psykosocial støtte til heroinafhængige i metadonbehandling

I 1999 besluttede den daværende regering at etablere et forsøgsprojekt for heroinafhængige i metadonbehandling. Projektets hovedfokus var at belyse, hvilken betydning en mere intensiv, psykosocial støtte har for nogle af de mest belastede stofafhængige i Danmark. Metadonforsøgsprojektet forløb over tre år fra 2002 – 2004/2005. Fire projekter deltog i forsøget: Substitutionsprojektet i Århus, Subprojektet i Silkeborg, Sydvesten i Korsør og X-Felt i København. Resultaterne fra forsøgsprojektet foreligger nu i to rapporter.

Den ene rapport er en kvantitativ undersøgelse af, hvorvidt udvidet psykosocial støtte er mere effektiv end den standard indsats, som har været praktiseret gennem de sidste 5-10 år. Til undersøgelsen blev der etableret to sammenlignelige grupper, hvoraf den ene - med 177 metadonmodtagere

- fik standard støtte, mens den anden - med 126 metadonmodtagere - fik udvidet støtte. Den udvidede støtte var her kendetegnet ved signifikant mere intensitet i behandling (flere samtaler, større tilgængelighed til behandlere), mere koordinering (f.eks. hjælp til klienterne i forbindelse med kontakt til relevante myndigheder) og signifikant mere skriftlig dokumentation. Dertil kom, at den udvidede indsats var forbundet med signifikant mindre kontrol (færre urinprøver). Metadonmodtagerne, der fik udvidet støtte, opnåede en signifikant højere grad af effekt - særligt på de psykosociale belastninger. Dette kom bl.a. til udtryk ved, at 52% af dem, der modtog udvidet støtte, opnåede en klar effekt af behandlingen, mens det for dem der modtog standard støtte, var 34%. Som eksempel ses det, at 18% af de metadonmodtagere, der modtog standard støtte, havde selvmordstanker ved første interview. Ved opfølgningsinterviewet var dette reduceret til 14%. For de metadonmodtagere, der fik tilbudt en udvidet støtte, var det 25%, der havde selvmordstanker ved første interview. Ved opfølgningsinterviewet var dette reduceret til 6%. I rapporten om den kvantitative del af undersøgelsen relateres resultaterne desuden til international forskning, herunder det hollandske heroinforsøg. Sidst i rapporten opstilles 20 anbefalinger til den fremtidige metadonbehandling.

Den anden rapport - resultatet af den kvalitative evaluering - indledes med at indkredse de indsatser, der kan siges at kendetegne en udvidet, psykosocial indsats. Fire områder af metadonforsøgsprojektet beskrives:

- Indsatserne beskrives detaljeret for hver af de fire projekter, og det vurderes, hvorvidt de er udtryk for en udvidet indsats, i forhold til standard behandlingen.

- Brugerinddragelse og koordinering beskrives for de fire projekter, og det diskuteres, hvilke muligheder og begrænsninger der ligger i disse metoder.

- Behandlingskultur beskriver væsentlige aspekter i metadonbehandlingen fra behandlernes perspektiv: etableringen af relationen mellem behandler og bruger, samt forskellige forhold omkring metadon (f.eks. udlevering, dosis, kontrol).

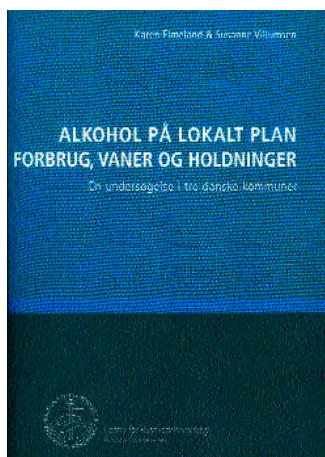
- Brugerperspektiver på behandlingsindsatsen - her diskuteres, hvor stor en grad af integration, der har været mellem behandlingens intention og brugerens erfaringer hermed.

Resultaterne af den kvalitative undersøgelse viser, at man med en støttekontaktperson-lignende indsats over for de sværest belastede stofmisbrugere, har mulighed for, i langt højere grad end i standardbehandlingen, at få koordineret de mange forskellige typer af indsatser, der er rettet mod den enkelte bruger. Endvidere har projekterne - og behandlingspersonalet - gennem en målrettet satsning - fået nedtonet metadonens rolle i den samlede behandlingsindsats og fået den psykosociale del af behandlingen til at være det centrale element. Dette står også i kontrast til den generelle situation i standardbehandlingen.

Evalueringen viser videre, at den øgede psykosociale indsats er i stand til at skabe en stor grad af integration mellem behandlingens intentioner og brugerens erfaringsunivers. Brugernes vigtigste erfaringer er - i denne sammenhæng - oplevelsen af at være blevet behandlet respektfuldt, blevet inddraget på realistiske måder i egen behandling samt fået hjælp til at få et ellers kaotisk liv til at hænge sammen. Igen erfaringer, der adskiller sig fra brugerens erfaringer med standard metadonbehandling. Endelig har brugerinddragelse vist sig særdeles vanskeligt at indføre i projektet. Specielt har anvendelsen af de hidtidige brugerinddragelsesmetoder kun haft ringe resultat.

Sidst i rapporten opstilles fire anbefalinger til fremtidig metadonbehandling, som ligger i forlængelse af anbefalingerne i den kvantitative undersøgelse.

BØGER & RAPPORTER

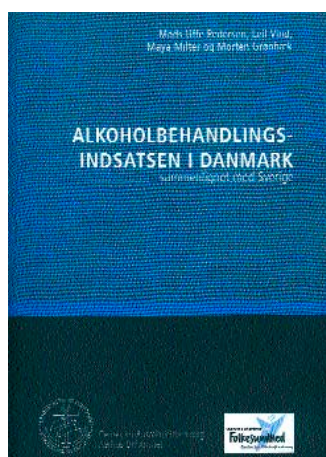

Alkohol på lokalt plan - forbrug, vaner og holdninger. En undersøgelse i tre danske kommuner.

Af Karen Elmeland & Susanne Willumsen
Center for Rusmiddelforskning,
Aarhus Universitet. 2004.
372 sider, 150 kr.

Rapporten er en delundersøgelse udarbejdet i tilknytning til det kombinerede forsknings- og udviklingsprojekt: 'Kommunale handlingsplaner på alkoholområdet'. Denne delundersøgelse præsenterer og diskuterer hovedresultaterne fra en alkoholundersøgelse gennemført i 2002 i Fredericia, Ikast og Randers kommuner. Formålet med undersøgelsen var, at undersøge alkoholforbrug, alkoholvaner samt holdninger til forskellige alkohol- og narkotikapolitiske spørgsmål i de tre kommuner. Dette med henblik på at kunne forsyne såvel de lokale forebyggere som øvrige aktører på alkoholområdet i kommunerne med en særlig lokalbaseret viden, om de aktuelle forhold i relation til såvel alkoholindtag som holdninger til forskellige rusmidelpolitiske spørgsmål.

Data er indhentet via postomdelt spørgeskema udsendt til i alt 3.816 personer, fordelt med et repræsentativt udvalg på 1272 personer i hver af de tre kommuner. Undersøgelsen er gennemført samtidig med - og med anvendelse af samme spørgeskema

- som en tilsvarende, landsdækkende undersøgelse: Laursen, L., Sabroe, K.-E. & Sabroe, S.: Alkoholbrug og alkoholpolitik. CRF. Århus Universitet. 2004. Herved blev det muligt at sammenholde de kommunale data med de landsdækkende data.

Alkoholbehandlingsindsatsen i Danmark - sammenlignet med Sverige

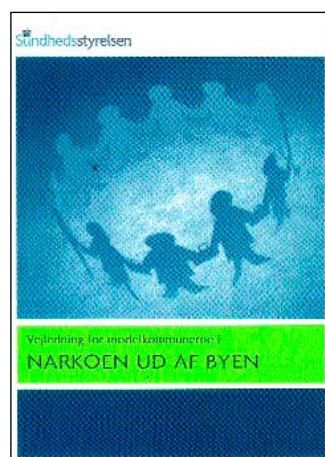
Af Mads Uffe Pedersen, Leif Vind,
Maya Milter & Morten Grønbæk.

Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet & Center for Alkoholforskning, Statens Institut for Folkesundhed. 2004. 86 sider, 90 kr.

Hvor mange danskere er afhængige af alkohol? Hvor mange kan betragtes som kernemålgruppen for alkoholbehandlingssystemet? Hvor mange er i behandling om året? Hvad koster det pr. klient? Hvor forskelligt organiserer de forskellige amter indsatsen over for alkoholafhængige? Er den danske behandling dårligere end den behandling, vi ser i Sverige?

Dette er nogle af de spørgsmål, der belyses i denne rapport, som tegner et noget anderledes billede af alkoholbehandlingssystemet i Danmark, end man tidligere har set.

For det første synes den målgruppe, som alkoholbehandlingssystemet egentlig henvender sig til, at være noget mindre end først antaget. For det andet

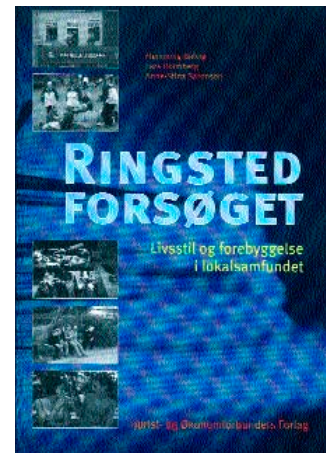
ser alkoholbehandlingssystemet ud til at være inde i en positiv udvikling - ikke mindst sammenlignet med 80'ernes alkoholbehandling. Det betyder dog langtfra, at der ikke er endog meget store problemer i alkoholbehandlingen, som der kan tages fat på. I rapporten belyses disse problemer, samtidig med at en række betingelser for indførelsen af en behandlingsgaranti på alkoholområdet diskuteres.

Vejledning for modelkommunerne i NARKOEN UD AF BYEN

Sundhedsstyrelsen. 44 sider.
Downloades på www.sst.dk eller bestilles hos Schultz Distribution, sundhed@schultz.dk

For at understøtte de lokale narkotikaforebyggende indsats har Sundhedsstyrelsen udarbejdet denne vejledning til modelkommunerne i projektet 'Narkoen ud af byen'.

Formålet med vejledningen er, at give kommunerne en kort beskrivelse af, hvilke principper det kan anbefales at arbejde efter i den narkotikaforebyggende indsats. Anbefalingerne bygger i videst muligt omfang på aktuell og forskningsbaseret viden om effektive metoder inden for narkotikaforebyggelse. Sundhedsstyrelsen skriver i følgebrevet, der udsendes sammen med vejledningen, at man fra styrelsens side håber, at modelkommunerne kan bruge vejledningen til planlægning og gennemførelse

af en sammenhængende narkotikaforebyggende indsats – og at vejledningen samtidigt kan inspirere den narkotikaforebyggende indsats i landets øvrige kommuner.

Vejledningen omhandler bl.a. grundskole- og ungdomsuddannelsesområdet samt fritids-, fest- og boligmiljøer. Gode og mindre gode fremgangsmåder i forebyggelsen beskrives, og der er henvisninger til relevant, supplerende materiale.

Baggrund: Den politiske beslutning På baggrund af regeringens beslutning om at forstærke det fælles ansvar for stofmisbrug blev der i oktober 2003 udformet en større handlingsplan mod narkotikamisbrug. Handlingsplanen omfatter en række initiativer, der tilsammen skal fastholde og udbygge indsatsen over for narkotikamisbruget, ved at hindre tilgangen af nye stofmisbrugere, hjælpe nuværende stofmisbrugere og sætte hårdt ind over for den narkorelaterede kriminalitet. Det største forebyggende initiativ i denne handlingsplan er det 3-årige udviklingsprojekt 'Narkoen ud af byen.' Der er i satspuljeaftalen for 2004 og finanslov 2004 afsat 20,8 mio. kr., heraf 15 mio. kr. til 14 modelkommuner, (hvoraf 1 million går til en fælles udviklingspulje til modelkommunerne), og 5,8 mio. kr. til Sundhedsstyrelsens arbejde med projektet.

Læs mere om projektet på www.sst.dk/underForebyggelse.

Et tilbud man ikke kan bruge, er ikke et reelt tilbud - erfaringsopsamling fra 16 projekter

Af Henriette Zeeberg & Lis Døssing. Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte. 2005. 84 sider.

Downloades på www.vfcudsatte.dk

Med henblik på at løfte kvaliteten i tilbuddene til stofmisbrugere, blev der i årene 1999-2002 gennemført en række projekter til denne målgruppe. Projekterne var støttet via en pulje etableret af Socialministeriet og reserveret stofmisbrugsområdet. Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte har udgivet et hæfte, der beskriver en del af de erfaringer, der blev høstet i den anledning. Indholdet er baseret på interviews med såvel brugere som medarbejdere og samarbejdspartnere i 16 af projekterne, som er:

Opbygningsgården (Phoenix House Danmark), Hjørnely (Fyns Amt), Netværk for unge med misbrugsproblemer (Brøndby Kommune), Stofmisbrugere på Tre Ege (Kirkens Korshær), Misbrugere i dag – menneske i morgen (Korsør Kommune), Skadesreduktion for gade prostituerede (Kongens Ø), Multisystemisk Terapi (Tønder Kommune), Behandling af gravide misbrugere (Sct. Ols), Støtte til pårørende misbrugere (Foreningen Den Knækkede sprøjte), Efterbehandling med botilbud (Balle-

rup Kommune), Projekt Svanen (Greve kommune), Aktivitetscenter for yngre stofafhængige (Frederiksberg Kommune), Hjulsgårdfondens netværk (Hjulsgård), Projekt Indenom (Horsens Kommune), Erhvervsafklaring for stoffri narkomaner (Esbjerg Kommune) & Quarter House (Århus Amt).

I hæftet findes på de sidste sider en kort beskrivelse af hvert enkelt projekt med hensyn til formål, målgruppe og metode. I selve teksten - hvor fokus er på sammenhæng i indsatsen, forholdet til brugerne, metodiske faktorer og generelle faktorer - kan de enkelte projekter og interviewede personer ikke identificeres.

I forordet omtales hæftet således:

'Erfaringsopsamlingen er små glimt ind i praksis på området. Den er ikke en dækkende kortlægning eller redegørelse for mulige metoder. Den er primært baseret på de involveredes tanker i et tilbageblik på projektperioden, og er dermed afgrænset af hvilke erfaringer man helt konkret har gjort sig. Hæftet tænkes anvendt af praktikere på stofmisbrugsområdet, deres samarbejdspartnere og evt. brugere, der er interesseret i metodeudvikling. Vi mener, at de metodemæssige erfaringer kan have interesse og relevans for andre, der arbejder med tilbud til stofmisbrugere. God læselyst. Vi håber hæftet kan være til inspiration og fornøjelse.'